

ŚW. HIERONIM, GENNADIUSZ
ŚW. IZYDOR Z SEWILLI, ŚW. ILDEFONS Z TOLEDO
EBEDJESU (ABDISZO BAR BERICHA)

O ZNAKOMITYCH MEŻACH

CZYLI CO PISARZE
WCZESNOCHRZEŚCIJAŃSCY
PISALI O PISARZACH
WCZESNOCHRZEŚCIJAŃSKICH

Przekład

BP KAZIMIERZ ROMANIUK, WŁADYSŁAW GĄDEK SJ
STANISŁAW BAJKO SJ, TATIANA KRYNICKA, KS. JAN CZUJ
MONIKA OŻÓG, KS. MAREK STAROWIEYSKI

Opracowanie

KS. MAREK STAROWIEYSKI, WOJCIECH STAWISZYŃSKI

Kęty 2023
WYDAWNICTWO
MAREK DEREWIECKI

O znakomitych mężach, czyli co pisarze wczesnochrześcijańscy pisali o pisarzach wczesnochrześcijańskich

PODSTAWY WYDANIA:

- Hieronim ze Strydonu: C.A. Bernoulli (ed.), Hieronymus und Gennadius, *De viris illustribus*, Leipzig 1895, s. 1-57
- Gennadiusz z Marsylii: *De viris illustribus*, ed. E.C. Richardson, TU 14a, Leipzig 1896, s. 57-97
- Izydor z Sewilli: *De viris illustribus*, ed. C. Codoñer Merino, Salamanca 1964
- Braulio z Saragossy: *Praenotatio librorum D. Isidori*, PL 82, 65-68
- Ildefons z Toledo: *De virorum illustrium scriptis*, PL 96, 195-206, [z:] C. Codoñer Merino, *Il „De viris illustribus” de Ildefonso de Toledo*, Salamanca 1972
- Julian z Toledo: *Iuliani Toletani Beati Hildefonsi elogium*, PL 96, 43-44
- Feliks z Toledo: *Sancti Iuliani Toletani episcopi vita seu elogium*, PL 96, 445-452
- Ebedjesu [Abdiszo bar Bericha]: z łacińskiego przekładu J.S. Assemaniego, *Carmen Ebedjesu Metropolitae Sobae et Armeniae Continens Catalogum. Librorum omnium ecclesiasticorum*, Romae 1725, 3-362

Wydanie pierwsze

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Piotr Szczur

ks. dr hab. Janusz Lewandowicz

Przekład: ks. bp Kazimierz Romaniuk, Władysław Gądek SJ, Stanisław Bajko SJ,
Tatiana Krynicka, ks. Jan Czuj, Monika Ożóg, ks. Marek Starowieyski

Redakcja naukowa i wprowadzenie: ks. Marek Starowieyski

Redakcja naukowa i indeksy: Wojciech Stawiszyński

Korekta: Łukasz Front

Skład tekstu i projekt okładki: Łukasz Derewiecki

Druk i oprawa: Oficyna Wydawnicza READ ME Sp. j.

ul. Mińska 25

03-808 Warszawa

ISBN 978-83-66941-41-0

WYDAWNICTWO MAREK DEREWIECKI

ul. Szkotnia 29a, 32-650 Kęty

tel./fax (33) 8454149, 603931607

e-mail: wydawnictwo@derewiecki.pl

Księgarnia: www.derewiecki.pl

Dystrybucja: tel. 502637305

SPIS TREŚCI

POCHWAŁA MĘŻÓW SŁAWNYCH	6
WYKAZ SKRÓTÓW	7
PRZEDMOWA	9
BIBLIOGRAFIA	18
1. Ogólna	18
2. Pisarze łacińscy starożytni	18
3. Pisarze średniowieczni	22
4. Pisarz syryjski: Ebedjesu (Abdiszo bar Bericha)	24
A. LITERATURA ŁACIŃSKA STAROŻYTNA	25
I. ŚW. HIERONIM I JEGO <i>DE VIRIS ILLUSTRIBUS</i>	25
1. Życie i dzieła św. Hieronima do 394 roku	25
2. <i>De viris illustribus</i> – charakterystyka dzieła	32
3. Dalsze losy dzieła	41
4. Hieronim, <i>De viris illustribus</i> – przekład bp Kazimierz Romaniuk ...	42
II. GENNADIUSZ I JEGO <i>DE VIRIS ILLUSTRIBUS</i>	106
1. Życie i dzieła Gennadiusza	106
2. <i>De viris illustribus</i> – charakterystyka dzieła	108
3. Wydania i opracowania dzieła Gennadiusza	111
4. Gennadiusz, <i>O znakomitych mężach</i> – przekład Władysław Gądek SJ	113
III. DWAJ PISARZE HISZPAŃSCY: IZYDOR Z SEWILLI	
I ILDEFONS Z TOLEDO	150
1. Św. Izydor z Sewilli i jego twórczość	150
2. Św. Ildefons z Toledo i jego twórczość	153
3. Dwa dzieła hiszpańskie: <i>De viris illustribus</i> Izydora i Ildefonsa i ich charakterystyka	154

4. Izydor, biskup Sewilli, <i>O znakomitych mężach</i>	
– przekład Stanisław Bajko SJ	158
Dodatek: Braulio z Saragossy, <i>Wprowadzenie do ksiąg św. Izydora</i>	
– przekład ks. Marek Starowieyski	176
5. Ildefons z Toledo, <i>Księga o mężach znakomitych</i>	
– przekład Stanisław Bajko SJ	178
Dodatki – przekład ks. Marek Starowieyski	188
I. Julian z Toledo, <i>Pochwała błogosławionego Ildefonsa</i>	188
II. Feliks z Toledo, <i>Żywot lub pochwała świętego Juliana, biskupa</i> ...	190
6. Inni pisarze wczesnochrześcijańscy o pisarzach wczesno- chrześcijańskich [wybór]: Hieronim, <i>Listy</i> ; Kasjodor, <i>Institutiones</i> [wybór], Izydor, <i>Versus</i> [wybór], oprac. Wojciech Stawiszyński	193
a. Św. Hieronim	194
b. Kasjodor	202
c. Św. Izydor z Sewilli	203
IV. Orygenes [H 54]	204
V. Hilary [H 100]	205
VI. Ambroży [H 124]	205
VII. Augustyn [G 39]	205
VIII. Hieronim [H 135]	206
IX. Jan Chryzostom [H 129]	206
X. Cyprian [H 67]	206
XI. Prudencjusz [G 13], Awit [Iz 36], Juwenkus [H 84], Seduliusz [Iz 20]	206
XII. Euzebiusz [H 81], Orojusz [G 40]	207
XIII. Grzegorz [Iz 27]	207
XIV. Leander [Iz 28]	207
XV. Teodozjusz, Paweł, Gajusz	207
XVI. Kosma, Damian, Hipokrates, Galen	208
 B. LITERATURA ŚREDNIOWIECZNA	209
1. Pisarze łacińscy	209
2. Pisarze bizantyjscy	216
Dodatek: [Autorzy patrystyczni lub późnoantyczni...]	217
 C. EBEDJESU (ABDISZO BAR BERICHA): KATALOG PISARZY WSCHODNIOSYRYJSKICH	220
I. AUTOR I DZIEŁO	220
II. KATALOG PISARZY – CHARAKTERYSTYKA DZIEŁA	221

1. Wiadomości ogólne	221
2. Wstęp i zakończenie – cel dzieła	222
3. Zawartość dzieła	223
a. Biblia	223
b. Pisarze	223
c. Autorzy greccy [EJ 3-48]	224
d. Autorzy syryjscy	225
3. <i>Wiersze Ebedjesu, metropolity Sobe i Armenii, zawierające katalog wszystkich ksiąg kościelnych</i> – przekład ks. Marek Starowieyski	230
UWAGI KOŃCOWE	289
DODATEK: CHRONOLOGIA CESARZY RZYMSKICH I KRÓLÓW WIZYGOCKICH	292
KONKORDANCJA: HIERONIM, GENNADIUSZ, IZYDOR, ILDEFONS, HONORIUSZ Z AUTUN, SIGEBERT Z GEMBLoux, ANONIM Z MELKU, EBEDJESU	296
INDEKS BIBLIJNY	306
INDEKS OSOBOWY	308
INDEKS NAZW LUDÓW, NAZW WŁASNYCH I GEOGRAFICZNYCH	329